

Tekenen in de Tijd 189

5-11 maart 2023

Zondag 5 maart is de tweede zondag in de veertig dagen naar Pasen. We lezen in de liturgie hoe Abram de opdracht krijgt weg te trekken. Erik Borgman meent dat deze opdracht ook voor ons geldt: weg uit wat ons belet om te zien wat ons wordt gegeven en in te gaan op wat ons wordt gevraagd.

Op deze tweede zondag van de veertigdagentijd lezen wij in de kerk als eerste lezing de roeping van Abram. Zonder inleiding of voorbereiding staat er ineens in Genesis 12:

De Ene zei tegen Abram: 'Trek weg uit uw land, uw stam en ouderlijk huis, naar het land dat Ik u zal aanwijzen. Ik zal een groot volk van u maken. Ik zal u zegenen en uw naam groot maken, zodat u een zegen zult zijn. Ik zal degenen zegenen die u zegenen, maar degene die u verwenst zal Ik vervloeken. Om u zullen alle geslachten op aarde zich gezegend noemen.' Toen ging Abram weg, zoals de Ene hem had opgedragen (vers 1-4a).

Naar mijn gevoel is meer dan ooit duidelijk dat we op moeten breken en dat wat God tegen Abram zegt, ook tegen ons wordt gezegd. Zoals zij is ingericht, brengt de wereld ons niet tot bloei en geven het land waar wij geboren zijn en de mores die wij kennen en die ons vertrouwd zijn, ons niet echt de mogelijkheid om elkaar tot zegen te zijn. Met alle nadruk die in politiek en beleid gelegd wordt op integratie en sociale cohesie, hebben wij volgens mij veel meer behoefte aan breken met de consensus, aan minder geneigdheid om te doen en te denken wat als normaal geldt, aan bevrijding van de angst voor het onbekende.

Wij hebben, kortom, behoefte aan geloof. 'Door het geloof', zo zegt de Hebrëënbrieff, 'door het geloof heeft Abraham gehoor gegeven aan de roepstem van God en ging hij op weg naar een land dat bestemd was voor hem en zijn erfgenamen; hij vertrok zonder te weten waarheen' (Hebrëënen 11,8). Het kan als verlies voelen, om niet te weten waarheen we op weg zijn, zoals vasten kan voelen als gebrek aan eten. Maar vasten dient ervoor om weer te ontdekken wat eten eigenlijk is, uit te vinden wat we verlangen en wat vervulling betekent. Zo geldt ook: als we niet meer weten waarheen we gaan, hebben we de kans opnieuw te ontdekken wat onze bestemming is. Ik denk dat wij bezig zijn opnieuw onze bestemming te ontdekken: als kerk, als dominicanenorde, als mensen, als schepping misschien zelfs wel.

Zoals gezegd: dat kan alleen in geloof. 'Gelukkig wie bij U, God, hun toevlucht zoeken', zegt Psalm 84,

met in hun hart de wegen naar U.
Trekken zij door een dal van dorheid,
door hen verandert het in een oase;
rijke zegen daalt als regen neer (vers 6 en 7).

Dat is geloof: vertrouwen dat zich in onze harten de wegen naar God verbergen en dat dorheid daarom zegen kan wekken. 'Kome wat komt', dichtte Huub Oosterhuis, 'maar laat het om Jou zijn dat wij het uithouden en niet om niemand'. Dat

is geloof: weten dat we wat we moeten uithouden, uithouden om die Ene, die hoe dan ook onze oorsprong, onze dragende grond en onze bestemming is.

Domini-canen worden wel 'honden van de Heer' genoemd. Misschien is het daarom dat ik zo wordt aangesproken door een gedicht van de Brits-Amerikaanse dichteres Denise Levertov (1923-1997), die van gemengd Joodse en christelijke afkomst was en in 1989 uiteindelijk rooms-katholiek werd. In dit gedicht spoort Levertov haar lezers aan om op hun weg een voorbeeld te nemen aan een hond in zijn pas. Zij beschrijft die pas als *intently haphazard*, 'vastberaden lukraak'.

Over de hondenas schrijft Levertov dan verder:

Onder zijn voeten
rots en modder, zijn verbeelding, snuivend,
 bezig met zijn waarnemingen – dansend
op het randje, er is niets
dat de hond afwijst op zijn weg,
toch blijft hij
in beweging, verandert
tempo en richting maar
niet de koers – 'elke stap is een aankomst'.

Het Engels is te mooi om niet even te citeren: *he | keeps moving, changing | pace and approach but | not direction — 'every step an arrival.'* We moeten radicaal wegtrekken om te leren werkelijk aan te komen waar wij zijn en daar God te ontmoeten.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus te Utrecht